Module P.2 2024 Nalatenschap en erfbelasting na overlijden langstlevende partner met (stief)kinderen

"Het leven is niet eeuwig en eindigt veelal onverwacht;

en soms zelfs tijdens het leven raakt je de grip hierop kwijt.
Sta stil bij de mogelijke gevolgen en demp onnodige financiële last."

Vraag is: hoe?

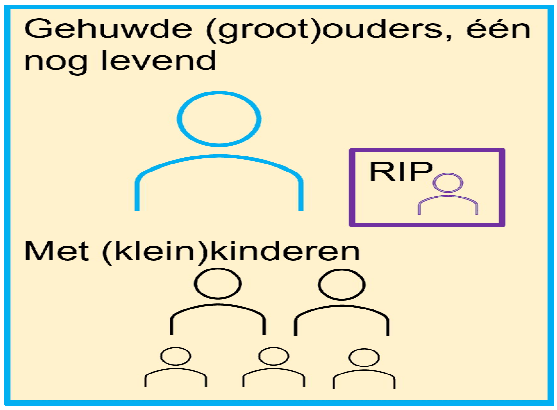

Met een goed testament!

Onder de 60-plussers heeft een grote groep een eigen woning, met lage tot geen hypotheek en wat spaargeld; bij overlijden van een van de partners valt diens vermogensdeel in de nalatenschap en zal er veelal dus ook erfbelasting betaald moet gaan worden. De wettelijke verdeling van een nalatenschap is 50% van het gezamenlijk vermogen en gaat over naar de kinderen en de achterblijvende partner elk voor een kindsdeel. Door de langstlevende bepaling blijven alle bezittingen bij de overblijvende partner en krijgen de kinderen een vordering in geld op die partner. Doordat de vordering eerst voldaan wordt bij diens overlijden, wordt voor de berekening van de erfbelasting het erfdeel met een rentefactor gecorrigeerd, waarbij de hoogte afhankelijk is van de leeftijd van de langstlevende partner. Wel dient de verschuldigde erfbelasting afgerekend te worden, indien de erfdelen groter zijn dan de geldende vrijstellingen. (2024: achterblijvende partner ca € 795.000 en kind ca € 25.200.) Dit kan toch om aanzienlijke bedragen gaan.

Bij het overlijden van partner B worden die vorderingen van de kinderen in mindering gebracht op diens vermogen waarover erfbelasting moet worden afgerekend.

Publicaties van ouderenorganisaties wijzen erop dat maar weinig 60-plussers zich in die materie verdiepen en slimme keuzes gemaakt hebben om de erfbelasting zo laag mogelijk te houden. Het voorbeeld in dit rekenmodel maakt zichtbaar dat er wel degelijk veel te winnen valt, door maximaal gebruik te maken van de vrijstellingen.

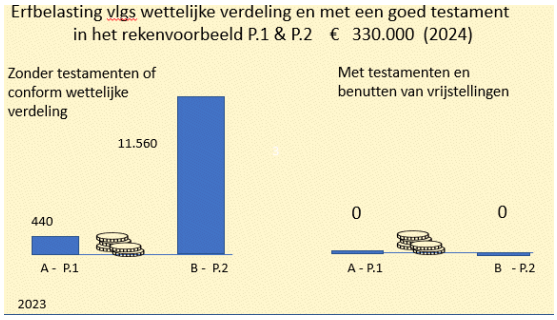

Doel module P.2 Zo laag mogelijke erfbelasting na overlijden langstlevende partner

Laten zien wat de uitkomsten zijn van de verdeling van het vermogen van Partner B als erflater en de daaruit voortvloeiende afrekening erfbelasting. Dit zowel ingeval er geen testament is opgemaakt (of het is een standaard testament dat de wetteijke verdeling volgt) en wanneer er een testament is waarbij in de verdeling rekening gehouden wordt met de vrijstellingen en andere factoren om de erfbelasting te minimaliseren. Aangeraden wordt de berekeningen voor beide partners te doen als de leeftijd sterk afwijkend is, maar ook als één of beiden nog een eigen vermogen hebben.

Dit op basis van de huidige vermogenscomponenten en van het toepassing zijnde huwelijksrecht en eventuele testamentaire bepalingen. Er moet dus sprake zijn geweest van een huwelijk (niet gescheiden), geregistreerd partnerschap of minimaal 5 jaar samenwonend en gezamenlijke huishouding vormend.

Van belang is te begrijpen dat bij het overlijden van partner B de vorderingen van de (klein)kinderen uit de nalatenschap van de eerstoverleden partner/ouder (A) de nalatenschap van partner B doen verminderen. Dus hoe hoger die vorderingen hoe lager de nalatenschap van partner B. Niet gebruikte vrijstellingen bij partner A kunnen bij de nalatenschap van partner B tot hogere belastingdruk leiden. Dit geldt evenzeer bij hogere erfdelen in nalatenschappen waarbij de tariefsgrenzen met de verdubbeling van belastingpercentages een rol van betekenis zijn bij de belastingdruk. Het doel is die verdelingen te vinden die over beide nalatenschappen tezamen een zolaag mogelijke afdracht erfbelasting tot gevolg heeft.

Stappenplan

Deze module is opgezet als een verkenning van de verdeling van het vermogen van de partner B als erflater en de daaruit voortvloeiende afrekening erfbelasting (2023)

1 Blad Vermogen B: met nalatenschap partner A met wettelijke verdeling

De verschillende vermogensbestanddelen in de nalatenschap worden ingevuld naar de richtlijnen van de belastingdienst voor de erfbelasting en het totaal is dus het uitgangspunt voor de verdeling. De uitgestelde vorderingen uit de nalatenschap van partner A zijn dus uitsluitend van de eigen kinderen.

2 Blad Vermogen B vlgs testament P.1 met nalatenschap partner A in een andere verdeling

De verschillende vermogensbestanddelen in de nalatenschap worden ingevuld naar de richtlijnen van de belastingdienst voor de erfbelasting en het totaal is dus het uitgangspunt voor de verdeling. De uitgestelde vorderingen uit de nalatenschap van partner A zijn dus berekend aan de hand van een aangepaste verdeling rekening houdende met vrijstellingen van kleinkinderen

3 Blad Erfgenamen

De aantallen mogelijke erfgenamen worden ingevuld en enkele andere erfrechtelijke vragen zijn te beantwoorden.

4 Blad Verdeling bij versterf, de wettelijke verdeling voor partner A & B

Vervolgens wordt de wettelijke verdeling en erfbelasting berekend en getoond.

Het zal duidelijk zijn dat behalve de hoogte van de nalatenschap ook het aantal kinderen de hoogte van de erfbelasting bepaald; immers voor elk kind (of kleinkind bij voor-overlijden van een kind) geldt een vrijstelling van € 25.187 (in 2024).

5 Blad erfbelasting ingeval partner A & B kiezen voor de wettelijke verdeling

De belastingclaim berekent uit de verdeling van erflater's vermogen volgens de wettelijke verdeling van de nalatenschappen van partners A & B.

6 Blad Legaten

Wanneer overwogen wordt om aan enkele personen (familie of anderen) of goede doelen geld of goederen na te laten (legaat) wordt dit aangegeven bij onderdeel legaten.

7 Blad Verdeling bij testament ingeval partner A & B ook rekening houden met vrijstellingen en legaten

In de berekening testamentaire verdeling wordt een deel van de nalatenschap aan de kinderen doorgeschoven naar de klein en achter-kleinkinderen (dit ter grootte van de betreffende vrijstellingen), waardoor de belastbare bedragen worden verminderd.

Deze bedragen kunnen vervolgens worden aangepast aan de gewenste situatie en de erfbelasting wordt bepaald.

8 Blad Erfbelasting bij testament (met aangepaste verdeling)

De belastingclaim berekent uit de verdeling van erflater's vermogen, mits de legaten onder de grenzen van de vrijstellingen blijven, dan wel betaald worden door de begunstigden zelf.

Blad Samenvatting

Een overzicht van de verdeling en de besparing in de erfbelasting aan de hand van het ingevulde vermogen en de erfgenamen.

Voorbeeld in dit rekenmodel P.2.

In dit rekenmodel is het voorbeeld van de vermogenssituatie van P.1 overgenomen, een woning, met een kleine hypotheek en wat spaargeld. Door de waardestijging van de woning is nu het vermogen € 350.000. De hypotheek is ongewijzigd, bank& spaargelden zijn met € 20.000 afgenomen. In dit voorbeeld voegen we nog toe de aanname dat partner B met de kinderen een schenking op papier is overeengekomen (notarieel) van in totaal € 20.000,- (verwachte besparing € 2.000 erfbelasting).

De partners hebben 3 eigen kinderen, waarvan 1 overleden met 2 kleinkinderen, 1 stiefkind en daarnaast nog 3 andere kleinkinderen (totaal 5 dus).

Uitwerking bij wettelijke verdeling (zonder of met testament)

Indien de wettelijke verdeling is toegepast bij het overlijden van partner A is in de nalatenschap van partner B nog begrepen een vordering van de (klein)kinderen uit de nalatenschap van de eerder overleden partner A van € 141.750. (zie het voorbeeld in rekenmodule P.1) De kindsdelen bleven grotendeels onder de vrijstellingen waardoor er slechts € 444 aan erfbelasting verschuldigd was.

Wanneer ook de nalatenschap van partner B afgewikkeld wordt volgende de wettelijke verdeling (zonder of met testament), dan dient uiteindelijk voor partner B nog eens ca € 10.500 aan erfbelasting afgerekend te worden.

Uitwerking met aangepaste verdeling in testamenten van beide partners

In P.1 is vervolgens een testamentair alternatief uitgewerkt waarbij van het erfdeel voor de langstlevende partner € 37.400 is doorgeschoven naar kinderen en kleinkinderen, om zo maximaal van de vrijstellingen te profiteren.

Hierdoor wordt de schuld van partner B aan de erven in de nalatenschap € 37.400 hoger en daalt het vermogen van partner B en zal er bij diens overlijden dus minder erfbelasting verschuldigd zijn.

Wordt dit principe ook toegepast in de nalatenschap van partner B, dus maximaal profiteren van de vrijstellingen, dan daalt de erfbelasting van ca € 11.600 tot 0..

Opgemerkt wordt dat hier is uitgegaan van een renteafspraak bij overlijden van partner A van 0% en bij de aangifte erfbelastinghiervan niet is/wordt afgeweken.

Uw persoonlijke situatie uitwerken in P.2

Door uw vermogenscomponenten, erfgenamen en testamentaire wensen in te vullen krijgt u een beeld hoe het in uw situatie geregeld kan zijn.

Als de uiteindelijke belastingclaim toch nog erg hoog uitvalt en er is voldoende inkomen en vermogen om reeds bij leven kleine (binnen de vrijstellingen) schenkingen te doen aan toekomstige erfgenamen, zal daarmee die latente belastingclaim aanzienlijk verlaagd kunnen worden. En door dit ook vast te leggen in een levenstestament kan dit jaarlijks doorgezet worden ook als u door wilsonbekwaamheid zelf niet meer hierover kunt beslissen.

Belangrijk:

Overleg met de notaris of de gemaakte keuzes juist zijn alvorens een en ander in het testament vast te leggen dan wel dit te laten aanpassen. Mogelijk dat sommige omstandigheden of componenten toch anders beoordeeld moeten worden.

Geadviseerd wordt dit opnieuw door te rekenen als in de familieverhouding of financiele samenstelling belangrijke veranderingen hebben plaatsgevonden.

Denk ook aan het laten opmaken van een levenstestament met een WLZ clausule om te voorkomen dat het vermogen moet worden "opgegeten", bijvoorbeeld ingeval van opname in een zorginstelling en de aanspraken van de kinderen daardoor verdampen.

Een andere aanbeveling is om in het testament de erven de bevoegdheid te geven om gezamenlijk een andere verdeling af te spreken, daarmee te kunnen inspelen op niet voorziene omstandigheden.

P.2 Downloaden en zelf te gebruiken tegen een kleine vergoeding en ook een goed doel steunen

De inleiding van de module P.2 (als PDF) kan gratis gedownload worden zodat duidelijk wordt of de uitwerking aansluit bij de persoonlijke situatie.
De rekenmodule P.2 wordt beschikbaar gesteld tegen een geringe kostenvergoeding van € 12,50 (incl btw). Doneer minimaal € 10,- aan het Project **"Oud geld helpt jong leven"** en ontvang een korting van € 5,-.

OF

P.2 Een uitwerking aanvragen tegen een kleine vergoeding en ook een goed doel steunen

Omdat niet iedereen handig is in het gebruik van dergelijke programma's hoe eenvoudig het misschien moge lijken, is er voor elke module een invulformulier beschikbaar aan de hand waarvan bij AdArma die module ingevuld wordt en het resultaat als pdf wordt terug gemaild.

In plaats van de genoemde gebruikersbijdrage bedraagt de vergoeding hiervoor € 25 (incl btw) per verzoek, bij een donatie van minimaal € 10 aan het Project **"Oud geld helpt jong leven"** een korting van € 5,-.

"Oud geld helpt jong leven!" voor Stichting Metakids

Metabole ziekten slopen kinderlevens

Met het project "Oud geld helpt jong leven" wil Ad Arma BV een bijdrage leveren aan de financiering van studies en onderzoeken gericht op herstel van beschadigd jong leven.

METAKIDS

Auteursrecht & privacy

Ad Arma BV bouwde van 1985 tot 2018 financiële en technische programma's voor de kleinere verzekeringsmaatschappijen in Nederland en daar buiten. Heeft de expertise zowel op IT-vlak als wetstechnisch voor het omzetten van complexe vraagstukken in eenvoudige oplossingen
Gebruiksrecht uitsluitend door particulieren voor eigen gebruik. Privacy bescherming: deze rekentool is ontworpen voor de desktop (PC); persoonsgegevens worden niet gevraagd en er is geen koppeling via het internet met enig ander programma.
Applicatie is auteursrechtelijk beschermd, teksten en andere elementen mogen niet voor andere commerciele toepassingen overgenomen worden zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de Ad Arma BV.
Licentiecode voor maximaal 3 gebruikers. ##############

2021 Ontwerp, bouw & distributie Ad Arma bv

*) zie overzicht bronnen op www.adarma.nl/erfenis planning

Overzicht samenstelling vermogen Partner B

waarbij de nalatenschap van partner A is afgewikkeld volgens de wettelijke verdeling, alsof er geen testament zou zijn opgemaakt.

			vermogen B
1.	Woonhuis in Ned		375.000
2.	Ov goederen		24.000
3.	Banksaldi		40.000
4.	Beleggingen		
5.	(Levens)verzekeringen		10.000
	Totaal bezittingen		**449.000**
6.	Hypotheek		75.000
7.	Ov schulden		
8.	Schenkingen op papier door partner A&B		30.000
9.	Uitgestelde vorderingen uit nalatenschap partner A		
	aan kinderen	141.750	
	betaalde erfbelasting	440	
			141.310
	Totaal schulden		**246.310**
	Totaal vermogen nalatenschap partner B		**202.690**

Toelichtingen

1. Woonhuis in eigen gebruik
   Voor de erfbelasting wordt de WOZ waarde gevolgd.
2. Overige goederen
   Alle bijzondere goederen die een waarde vertegenwoordigen.
   Niet opgenomen worden zijn de goederen die bij leven al zijn geschonken, maar nog in gebruik waren bij de erflater.
3. Geldmiddelen tegen de actuele waarde
4. Beleggingen, zoals aandelen etc tegen de actuele waarde
   Bezittingen als 2e woning in buitenland zorgen voor een extra complicatie, door internationale belastingverdragen, waar in dit model geen rekening wordt gehouden.
5. Betreft kapitaalverzekeringen die tot uitkering komen.
6. Restantschuld van de hypotheek eigen woning
7. Overige schulden
8. zoals papieren (mits notarieel vastgelegd) schenkingen
9. Het bruto-erfdeel van de kinderen in de nalatenschap van partner A overnemen uit P.1 verdeling bij versterf.
   De door langstlevende verschuldigde erfbelasting (P.1 Erfbelasting vlgs wettelijke verdeling).

Overzicht samenstelling vermogen partner B met testament partner A

waarbij de nalatenschap van partner A is afgewikkeld volgens een aangepaste testamentaire verdeling.

				vermogen B
1.	Woonhuis in Ned			375.000
2.	Ov goederen			24.000
3.	Banksaldi			40.000
4.	Beleggingen			0
5.	(Levens)verzekeringen			10.000
	Totaal bezittingen			**449.000**
6.	Hypotheek			75.000
7.	Ov schulden			0
8.	Schenkingen op papier door partner A & B			30.000
9.	Uitgestelde aanspraken nalatenschap partner A			
	kinderen	118.200		
	betaalde erfbelasting		-/-	
	verschuldigde rente		+	
	kleinkinderen	68.800		
	betaalde erfbelasting		-/-	
	verschuldigde rente		+	
	achterkleinkinderen			
	betaalde erfbelasting		-/-	
	verschuldigde rente		+	
				187.000
	Totaal schulden			**292.000**
	Totaal vermogen nalatenschap partner B			**157.000**

1 t/m 8 Overgenomen van blad Vermogen B

9. Het bruto-erfdeel van de kinderen in de nalatenschap van partner A overnemen uit P.1 verdeling bij versterf.

De door langstlevende verschuldigde erfbelasting (P.1 Erfbelasting vlgs wettelijke verdeling).

Overzicht erflaters & erfgenamen

1.	Partner A overleden in	jaar	2021	
2.	Overlijden van langstlevende Partner B	leeftijd	80	
3.a	Kinderen		3	
	waarvan Kinderen met beperking		0	
	waarvan overleden met x kinderen		1	2
3.b	Stiefkinderen (van erflater, alleen bij testament)		1	
3.c	Kleinkinderen (niet van overleden kind)		3	
5.	Testament eerstoverleden partner A		ja	
	volgde wettelijke verdeling			ja
	Rentevergoeding opgenomen			ja
6.	Testament langslevende partner B		ja	
	volgt wettelijke verdeling			ja
7.	Legaat verkrijgenden partner B			
	Kleinkinderen			ja
	Achterkleinkinderen			
	Goede doelen ed.			

Toelichtingen

3. Kinderen van de erflater, uit huwelijk geboren, erkend of geadopteerd door erflater (dus geen stiefkinderen, dit is alleen mogelijk bij testament)

6. Testamenten kunnen de wettelijke (gelijke) verdeling volgen, dan wel hiervan afwijken en anderen toevoegen. De legitieme portie is 50% van het wettelijk erfdeel.
   Als het testament niet meer actueel is, dient zeker op korte termijn een herziening plaats vinden, waarbij de uitkomsten uit deze module desgewenst meegenomen kunnen worden.

7. Legaten: goederen of geld toegewezen aan niet erfgenamen en inmindering komen van over erfgenamen te verdelen bedrag.

Berekening en verdeling vermogen

Vrijstelling 2024

waarbij de nalatenschap van partner A en B wordt afgewikkeld volgens wettelijke verdeling.

4.	Totaal vermogen			344.000	
	Uitgestelde aanspraken nalatenschap partner A			141.310	
5.	Te verdelen vermogen Partner B			202.690	
6.	Legaten Partner B (alleen bij testament)				
7.	**Verdeling directe erfgenamen**			202.690	
8.	Aanspraken vlgs wettelijke gelijke delen.				
	aantal kinderen/kindsdeel	3		67.563	
	Kind	2	67.563	135.127	25.187 p/kind
	Kind met beperking	0	0	0	63.836
	overleden kind met kinderen	1	67.563		
	(klein)kinderen	2	33.782	67.563	25.187 p/kl.kind
				202.690	

Berekening erfbelasting directe erfgenamen

bij verdeling zonder testament (versterf) voor beide partners (A en B)
respectievelijk beide testamenten volgen geheel de wettelijke verdeling

				Totaal
2.	**Aanspraak per kind**	2	67.563	
	vrijstelling		25.187	
	Belast bedrag		**42.376**	
	erfbelasting p/kind	**2**	**4.238**	**8.475**
3.	**Kind met beperking**	0	0	
	vrijstelling		75.546	
	Belast bedrag		**0**	
	erfbelasting p/kind	**0**	**0**	**0**
4.	**Kleinkinderen (plaatsvervulling)**	2	33.782	
	vrijstelling		25.187	
	Belast bedrag		**8.595**	
	erfbelasting p/kleinkind	**2**	**1.547**	**3.094**
	erfbelasting totaal			**11.569**

Overzicht van toe te kennen legaten.

alleen mogelijk middels testament

			Bedrag	
A	Legaat verkrijgende personen ,vrijgesteld max	2.658		belastbaar
				0
				0
				0
				0
				0
				0
	per persoon met waarde van geld of voorwerpen			0
		30% belast	0	0
B	Legaat verkrijgende instanties			
	Metakids		1.000	
	Clinic clowns		1.000	
		0% belast	**2.000**	
		Totaal	**2.000**	**0**

Berekening en verdeling vermogen

volgens de gekozen testamentaire bepalingen van P.1 en P.2

Vrijstelling 2024

5.	Te verdelen vermogen Partner B			157.000		
6.	minus de Legaten			2.000		
7.	**Verdeling directe en overige erfgenamen**			155.000		
8.	**Aanspraken volgens testament**					
	kindsdeel bedraagt	4	38.750			
	Kinderen					
	Kindsdeel 2)	3	38.750		25.187	p/kind
	Aanpassing p/kind	3	-13.600			
			25.150	75.450		
	Kind met beperking	0	0		75.546	p/kind
	Aanpassing	0	0			
			0	0		
	Kleinkinderen					
	kleinkinderen bij voor-overlijden	2	19.375		25.187	p/kl.kind
	Aanpassing	2	0			
			19.375	38.750		
	overige kleinkinderen	3	13.600	40.800	25.187	p/kl.kind
	Achterkleinkinderen					
	Aantal	0	0	0	2.658	p/kind
	Totaal 3)			**155.000**		
2)	De legitieme portie is 50% kindsdeel		19.375			
3)	Het bedrag aan totaal verdeeld moet gelijk zijn aan			155.000		
	afwijking is			0		

Berekening erfbelasting directe erfgenamen

				Belasting
2.	**Aanspraak per kind**	3	25.150	
	vrijstelling		25.187	
	Belast bedrag		**0**	
	erfbelasting p/kind	**3**	**0**	**0**
3.	**Kind met beperking**	0	0	
	vrijstelling		75.546	
	Belast bedrag		**0**	
	erfbelasting p/kind	**0**	**0**	**0**
4.	**Kleinkinderen -plaatsvervulling**	2	19.375	
	vrijstelling		25.187	
	Belast bedrag		**0**	
	erfbelasting p/kleinkind	**2**	**0**	**0**
45	**Overige Kleinkinderen**	3	13.600	
	vrijstelling		25.187	
	Belast bedrag		**0**	
	erfbelasting p/kleinkind	**3**	**0**	**0**
5.	**Achter kleinkinderen**	0	0	
	vrijstelling		2.658	
	Belast bedrag		**0**	
	erfbelasting p/kleinkind	**0**	**0**	**0**
	erfbelasting totaal 1)			**0**

1) excl over legaten, mits onder de vrijstellingen